

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ในปัจจุบันที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมาก การผลิตสินค้าและบริการจะมีการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้อย่างแพร่หลาย การเอาแร่เอาเปรียบผู้บริโภคจึงปรากฏให้เห็นอยู่เสมอในหลายรูปแบบ อาทิ กรณีของ IPM ที่มีปัญหาเรื่องความคงเสถียรของโฆษณาที่คั่นระหว่างรายการ, ภาพยนตร์ ที่ดัดขึ้นทันทีอย่างมาก ทำให้เกิดเป็นข้อพิพาทว่าเป็นการบังคับการบริโภคสื่อโฆษณาโดยปริยายหรือไม่ ซึ่งประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่มาควบคุมเป็นต้น จึงเห็นได้ว่าข้อพิพาทในคดีผู้บริโภคได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่กลับมีกระบวนการในการเรียกร้องความเสียหายที่ยาวนานและยุ่งยากกับผู้บริโภค ต่อมาจึงมีการสร้างระบบวิธีพิจารณา คดีขึ้น โดยเฉพาะที่ทำให้การใช้สิทธิเรียกร้องของผู้บริโภคสามารถทำได้ง่ายขึ้น มุ่งให้ผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้เสียหายได้รับการเยียวยาด้วยความสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม¹ กล่าวคือมีการตราพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาผู้บริโภค พ.ศ.2551 ขึ้น เพื่อกำหนดวิธีพิจารณาคดีสำหรับคดีผู้บริโภคขึ้นโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามกลับมีกระบวนการในการเรียกร้องความเสียหายที่ยาวนานต่อผู้บริโภค การดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นการยื่นขออนุญาโตตุลาการและชั้นฎีกาเป็นไปด้วยความล่าช้า และปริมาณคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นฎีกาก็ค้างอยู่เป็นจำนวนมาก เฉพาะในปี พ.ศ.2556 คดีค้างมา 224 คดีในเดือนพฤศจิกายน แต่คดีเสร็จไปทั้งสิ้นเพียง 6 คดีเท่านั้น² ทั้งนี้ยังไม่รวมคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคำร้องขออนุญาโตตุลาการ ทำให้กลไกทางกฎหมายที่จะคุ้มครองผู้บริโภคไม่อาจบรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษา บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กระบวนการตามกฎหมายสอดคล้องตามเจตนารมณ์ในการคุ้มครองผู้บริโภค

¹ ไพโรจน์ อารักษา. (2553). *เคล็ด(ไม่)ลับในการฟ้องสิทธิฟ้องคดีผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม. หน้า 16.

² สำนักแผนและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม. *ข้อมูลสถิติเดือนมกราคม – เดือนธันวาคม 2556(ออนไลน์)*. เข้าถึงจาก: http://www.woppb.coj.go.th/info.php?info=sub_menu&cid=23&pm=1 [2014,February 3]

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ความหมาย แนวคิด ทฤษฎี และหลักพื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

1.2.2 เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งแผนกหรือศาลชำนาญพิเศษและการยื่นฎีกาในคดีคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทยและในต่างประเทศ

1.2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายในการยื่นฎีกาตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทย

1.2.4 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาความล่าช้าในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภคกรณีกฎหมายเปิดช่องให้มีการยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นฎีกาต่อศาลฎีกา

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาฯ ในเรื่องการยื่นฎีกาคดีผู้บริโภค มีบทบัญญัติที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดให้กระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภคเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม จึงจำเป็นต้องนำมาวิเคราะห์ว่าพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาฯ มีข้อบกพร่องอย่างไรและสมควรที่จะต้องแก้ไขหรือประยุกต์อย่างไร

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมาย วิวัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎีและหลักพื้นฐานเกี่ยวกับการยื่นฎีกาคดีผู้บริโภค ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 27) พ.ศ.2558 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 เพื่อหาแนวทางในการจัดตั้งแผนกหรือศาลชำนาญพิเศษ ตลอดจนแนวทางในการยื่นฎีกาในคดีคุ้มครองผู้บริโภคในศาลยุติธรรมของประเทศไทย รวมไปถึงการศึกษาเปรียบเทียบในมาตรการทางกฎหมายในการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษของคดีผู้บริโภคของประเทศสิงคโปร์ ประเทศแคนาดา และประเทศญี่ปุ่น มาตรการทางกฎหมายในการยื่นฎีกาคดีผู้บริโภคของประเทศเยอรมัน ประเทศสิงคโปร์ ประเทศแคนาดา ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ และการนำคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลสูงของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศเยอรมัน และประเทศฝรั่งเศส

1.5 วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร(Documentary Research) โดยค้นคว้าจากเอกสารภาษาไทย และภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบทบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย หรือข้อคิดเห็นต่าง ๆ ทั้งของไทยและของต่างประเทศเฉพาะประเทศสิงคโปร์ ประเทศแคนาดา ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมัน ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารดังกล่าวมาวิเคราะห์หาข้อสรุป ตลอดจนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data) ในเว็บไซต์ต่าง ๆ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมา ความหมาย แนวคิด ทฤษฎีและหลักพื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

1.6.2 เพื่อให้ทราบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งแผนกหรือศาลชำนาญพิเศษ และการยื่นฎีกาในคดีคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทยและในต่างประเทศ

1.6.3 เพื่อให้ทราบถึงปัญหา และสามารถวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายในการยื่นฎีกาตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทย

1.6.4 เพื่อให้ทราบแนวทางแก้ปัญหาค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภคกรณีกฎหมายเปิดช่องให้มีการยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นฎีกาต่อศาลฎีกา